

اگر نهایتاً حکمت خدا محقق می‌شود، پس دلیل دعا کردن ما چیست؟

دعا در اندیشه اسلامی، افزون بر این که تجلی عشق به خدا است، روشی مهم و تأثیر گذار برای تعلیم و تربیت و تعالی بخشیدن به روح آدمی در ساحت‌های فردی و اجتماعی است.

اگر در نهایت، آنچه که حکمت خداست اتفاق می‌افتد، پس دلیل دعا کردن ما چیست؟

تصور اشتباه در این است که دعا تنها یک ابزار دانسته می‌شود و هدف، همان خواسته و نیاز است و دعا هیچ نقشی جز بر آوردن هدف ندارد، در حالی که دعا خود یک نیاز برای روح انسان است و خودش هدف است. هدف اتصال به خدا است و دعا، همین اتصال و پیوند.

همدم شدن با خداوند و راز و نیاز با دوست و در میان نهادن درد دل با او، غم‌ها را سبک میکند و دل‌ها را روشنایی و فروغ میبخشد. لذت دعا و مناجات با ذات بی زوال خداوند، چون چاشنی سحرانگیزی، همه تلخیها را شیرین کرده، زندگی را باصفا و گوارا میسازد.

جان ناشکیبا و بیطاقتی که دیگر توان تحمل بار رنج و درد را ندارد، در پرتو دعا و راز و نیاز و گریستن و خالی شدن از عقده‌ها، گنجایش دریا گونه مییابد و هجوم طوفان و بلا و غم را نسیمی دل‌انگیز میانگارد.

دعا آبرو بخش انسان در پیشگاه ربوبی است و اگر دعای ما نبود، در نزد خداوند قدر و اعتباری نداشتیم:

(قُلْ مَا يَعْبُؤُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ)؛ (1)، "اگر دعای شما نبود، خداوند به شما اعتنا و توجهی نداشت".

دعا "بهترین و برترین عبادت" (2)، "مغز عبادت" (3)، "کلید رستگاری" (4)، "گشاینده در رحمت" (5) و "سلاح مؤمن و ستون دین و نور آسمان‌ها و زمین" (6) است.

دعا "محبوب‌ترین عمل در نزد خداوند" (7)، "نیمی از عبادت" (8)، "سلاح پیامبران" (9).

هم چنان که گفتیم هدف نهایی از دعا، تنها برآمدن حاجت و رفع گرفتاری و سختی و شفای بیماران نیست؛ بلکه برای اهل حال و معرفت - که شناختی درست از جهان و رویدادهای آن دارند - انس با ذات پاک خداوندی است که کانون همه نیکیها و زیباییها است. از استجاب دعا با ارزش‌تر، روح اجابت است و در نزد آنان، پس دعا در عین حال که وسیله است، هدف نیز مییابد.

بنا بر این دعا توجه انسان به سرچشمه وجود و پروردگار هستی است. در میان همه عبادت‌ها عبادتی نیست که چون دعا این رابطه فرخنده را به شایستگی تحقق بخشد و آن را مداوم و جاودانه گرداند. دعا یک فرصت برتر و بدل‌ناپذیر است که خدای تعالی به بندگانش عطا کرده تا آنان باسود جستن از آن به حضور یگانه هستی بخش خود بار یابند و از حضرتش برای پیمودن طریق کمال و دست سودن بر ستیغ سربلندی روح مدد خواهند. دعا چاره‌ساز دردها و گرفتاریهای روانی و جسمانی است.

شناخت انسان از نیازهای بیحد و مرز خود و بینبازی مطلق پروردگارش و این که او مبدأ هر خوبی و کمالی است، با روی آوردن وی به دعا رابطه مستقیم دارد. در این میان هر چه نیازهای او بزرگ‌تر و دردهایش جانکاه‌تر باشد، نیایش و تضرع کردنش به درگاه خداوند شدت و گرمای بیش‌تر خواهد یافت.

سرّ تأکید و توجه ویژه‌ای که در سنت و سیره پیامبران و پیشوایان الهی بر دعا و برداختن به آن شده است و نیز راز اشتیاق بسیار آن بزرگان به دعا و گنجینه عظیم از معارف در دعاها در این واقعیت نهفته است.

با دقت درمتمون معتبر دعاها درمیابیم که بالاترین مرتبه نیازخواهی نزد امامان معصوم(ع)، ابراز عشق پرشور و بیمنتها به معبود یگانه و ستایش پروردگار و یادکرد شکوه و بزرگی او است؛ یعنی انسان به چنان رشد معنوی و بالندگی روحی دست پیدا کند و تا آن جا به آفریدگار بیکرانه نزدیک شود که عشق تابناک و حیات بخش الهی بر همه وجودش پرتو افکن گردد و هر اندیشه و خاطری جز اندیشه معشوق ازل و ابد را از دلش بزاید؛ و چنان شود که انسان راه یافته به حریم دوست جز دوست نخواهد و جز او را طلب نکند.

پس دعا کردن همیشه بدین معنا نیست که از خدا چیزی بخواهیم. گاه دعا یعنی از خدا خود او را خواستن؛ و این والاترین و با شکوه‌ترین مرتبه دعا است که بیش از هر جا و در عالیترین شکل خود، در نیایش‌های رسیده از معصومان(ع) یافت میشود. از این رو است که پیامبر(ص) به هنگام دعا خواستار عشق شورمند الهی است و این که این عشق برترین، لذت بخش‌ترین عشق‌ها گردد: "اللهم انی اسألك حبك و حب من یحبك، و العمل الذی یبلغنی حبک. اللهم اجعل حبک احب الی من نفسی و اهلی و من الماء البارد؛ (10) خدایا، من از تو عشق تو را خواهانم و عشق به دوستدارانت را و این که در پی کاری میروم که مرا به عشق تو پیوند دهد. خدایا، آن کن که دوستی تو پیش من از خودم و خانواده‌ام و آب خوش‌گوار محبوب‌تر باشد."

دعا در اندیشه اسلامی، افزون بر این که تجلی عشق به خدا است، روشی مهم و تأثیر گذار برای تعلیم و تربیت و تعالی بخشیدن به روح آدمی در ساحت‌های فردی و اجتماعی است.

مجموعه تعالیم دینی و آموزه‌های تربیتی و دانش‌های الهی که در متون دعایی مطرح گردیده، در جهت پرداختن به دو اصل مهم "تربیت" و "تعلیم" و آموختن دانش و بینش براساس باورهای اسلامی است. بنا بر این نمی توان به بهانه علم الهی و یا خیر خواه بودن خدا دعا کردن را ترک کرد زیرا این عمل کاری عاشقانه محسوب می‌شود و کسانی که مزه آن را چشیده باشند به خوبی آن را درک خواهند کرد.

منبع: سلام شیعه